EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 11.5.2012
COM(2012) 212 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov

KAZALO

1. Uvod ... 3

2. Področje uporabe Uredbe ... 4

2.1. Obrati javne prehrane ... 4

2.2. Tekstil in kozmetika ... 5

3. Prepoved uporabe gensko spremenjenih organizmov pri ekološki pridelavi ... 6

3.1. Splošne izkušnje s prepovedjo uporabe GSO ... 7

3.2. Razpoložljivost proizvodov, ki niso pridelani z GSO ... 8

3.3. Izjava prodajalca ... 8

3.4. Izvedljivost dovoljenih posebnih mejnih vrednosti (pri naključni ali tehnično neizogibni prisotnosti GSO) in njihov vpliv na ekološki sektor ... 9

4. Delovanje notranjega trga in nadzornega sistema ... 9

5. Uporaba uvoznega režima ... 10

5.1. Uvoz na podlagi režima enakovrednosti ... 10

5.1.1. Priznanje tretjih držav, ki zagotavljajo enakovredna jamstva ... 11

5.1.2. Priznanje nadzornih organov in izvajalcev nadzora, ki zagotavljajo enakovredna jamstva ... 11

5.2. Uvoz na podlagi režima skladnosti ... 12

5.3. Potrdilo o kontrolnem pregledu ... 12

6. Sklepne ugotovitve ... 13

PRILOGA ... 15

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov

1. UVOD

Za ekološko kmetijstvo v EU je bilo leta 2009 namenjenih 8,6 milijona hektarov zemljišč, kar pomeni 4,7 % kmetijskih zemljišč v uporabi v EU-27. V obdobju 2006–2009 je bila v EU-15 povprečna letna stopnja rasti 7,7 %, v EU-12 pa 13 % (leta 2009 je bilo 81 % celotnega ekološkega območja v EU na območju EU-15). Leta 2008 se je približno 197 000 gospodarstev ukvarjalo z ekološkim kmetovanjem, tj. 1,4 % vseh gospodarstev v EU-27. Ocenjuje se, da sta se leta 2007 za ekološki sektor porabila 2 % vseh stroškov za hrano v EU-15[1].

Uredba Sveta (ES) št. 834/2007[2] in njeni izvedbeni uredbi, tj. uredbi Komisije (ES) št. 889/2008[3] in (ES) št. 1235/2008[4], so pravni okvir za ekološko hrano in kmetovanje na ravni EU.

Svet je že ob pripravi Uredbe (ES) št. 834/2007 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) opozoril na dinamičen razvoj ekološkega sektorja in pozval, naj se ob upoštevanju izkušenj, pridobljenih z uporabo novih pravil, v prihodnosti zagotovi pregled več vprašanj. Člen 41 Uredbe določa, katera posebna vprašanja je treba obravnavati:

(a) področje uporabe Uredbe same, zlasti glede ekološke hrane, pripravljene v obratih javne prehrane;

(b) prepoved uporabe GSO, tudi razpoložljivost proizvodov, ki niso pridelani z GSO, izjavo prodajalca, izvedljivost nekaterih še dovoljenih mejnih vrednosti in njihov vpliv na ekološki sektor;

(c) delovanje notranjega trga in nadzornega sistema, pri čemer se zlasti ocenjuje, ali ustaljene prakse povzročajo nelojalno konkurenco ali ovire za pridelavo in trženje ekoloških proizvodov.

---

1 Več podatkov in dejanskih informacij o ekološkem kmetovanju je na voljo v publikaciji Komisije iz leta 2010: „Analiza ekološkega sektorja v EU“, ki je na voljo na spletni strani: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/eu-policy/data-statistics/facts_en.pdf.

2 Uredba Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 2092/91 (UL L 189, 20.7.2007, str. 1).

3 Uredba Komisije (ES) št. 889/2008 z dne 5. septembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora (UL L 250, 18.9.2008, str. 1).

4 Uredba Komisije (ES) št. 1235/2008 z dne 8. decembra 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 v zvezi z ureditvami za uvoz ekoloških proizvodov iz tretjih držav (UL L 334, 12.12.2008, str. 25).

Komisija v tem poročilu povzema izkušnje, pridobljene z uporabo Uredbe od njenega začetka veljavnosti 1. januarja 2009.

To poročilo se osredotoča na tri glave teme, navedene zgoraj. Poleg tega bodo v njem poudarjena nekatera druga pomembna vprašanja, o katerih razpravljajo države članice in zainteresirane strani.

Da bi se Komisija bolje seznanila z dosedanjim izkušnjami v zvezi z Uredbo, je vsem državam članicam in zainteresiranim stranem poslala vprašalnik ,s tem ko ga je razdelila vsem članom svetovalne skupine za ekološko kmetovanje. Marca 2011 je na vprašalnik odgovorilo 26 držav članic in 11 zainteresiranih strani. Ti odgovori so bili pomembna podlaga za pripravo tega poročila.

2. PODROČJE UPORABE UREDBE

Z Uredbo je bila oblikovana podlaga za sprejetje podrobnih pravil o pridelavi v sektorjih, za katera se usklajena pravila še niso uporabljala[5]. Do zdaj so bila dokončno oblikovana in objavljena izvedbena pravila o ekološki akvakulturi, vključno z morskimi algami, in o ekološkem kvasu. Med pripravo tega poročila so se pripravljala pravila o ekološki pridelavi vina in o krmi. Za nekatere druge sektorje, kot sta perutnina in rastlinjaki, veljavna pravila pridelave še niso bila pregledana.

To poglavje se osredotoča na pregled izkušenj z obrati javne prehrane ter na vprašanje morebitne vključitve tekstila in kozmetike. Ekološka potrdila za nekatere proizvode, ki niso zajeti v Prilogo I k Pogodbi, vendar so tesno povezani s proizvodi iz navedene priloge ali s podeželskim gospodarstvom, kot so čebelji vosek, eterična olja ali mate, v tem poročilu niso natančno obravnavana, čeprav Komisija priznava, da je treba pojasniti, ali se lahko za takšne proizvode izda potrdilo v skladu z Uredbo, če so ti proizvodi pridobljeni v skladu z zahtevami iz Uredbe.

2.1. Obrati javne prehrane

Priprava ekoloških proizvodov v restavracijah, bolnišnicah, menzah in drugih živilskih podjetjih ima vedno večji pomen, tako v zasebnem kot v javnem sektorju. Gostinski sektor zajema zelo različne vrste podjetij, od majhnih restavracij do velikih verig podjetij za pripravo in dostavo hrane.

Med pripravo Uredbe se je štelo, da je še prezgodaj za vključitev gostinskega sektorja in da so izrazi, povezani z ekološko pridelavo, dovolj zaščiteni. Kljub temu za sektor priprave hrane v obratih javne prehrane že veljajo pravila EU o higieni in označevanju hrane, ki določajo, da oznake v zvezi s postopki pridelave ne smejo biti take, da bi lahko zavedle kupca[6].

Nacionalni predpisi so bili do zdaj uvedeni v sedmih državah članicah, medtem ko se v desetih drugih državah članicah uporabljajo zasebni standardi. Ti predpisi določajo izdajanje potrdil za sestavine, jedi, menije ali celoten postopek priprave hrane. Države članice, v katerih je vzpostavljen nadzorni sistem, niso poročale o posebnih težavah. Več držav članic je

---

[5] Kot so ekološko vino, ekološka akvakultura, vključno z morskimi algami, ekološki kvas.

[6] Direktiva 2000/13/ES.

poročalo, da so projekti za ureditev priprave hrane v obratih javne prehrane predvideni na nacionalni ali regionalni ravni.

Večina držav članic meni, da priprava hrane v obratih javne prehrane kratkoročno ne bi smela biti urejena z uredbo EU o ekološki pridelavi, ne le zaradi morebitne večje kompleksnosti, ampak tudi zaradi omejenega vpliva na trgovino zaradi lokalne narave take priprave hrane. Komisija ugotavlja, da zaenkrat priprave hrane v obratih javne prehrane ni treba vključiti v Uredbo, vendar bo kljub temu natančno spremljala razvoj dogodkov v tem sektorju.

2.2. Tekstil in kozmetika

V zadnjih letih je bila za trg tekstila in kozmetike iz ekološke pridelave značilna znatna rast. Razviti so bili zasebni sistemi za potrjevanje teh izdelkov. Vendar ti dve kategoriji izdelkov nista vključeni v pravni okvir EU za ekološke proizvode, ki je omejen na sklop kmetijskih proizvodov[7] (zlasti nepredelane kmetijske proizvode ali predelane kmetijske proizvode, ki se uporabijo kot živilo). Čeprav je splošno priznano, da sta tekstil in kozmetika pomemben trg za ekološko pridelane surovine, se je v sektorju ekološke pridelave začela razprava o vprašanju, ali bi bila lahko s sklicevanjem na ekološko pridelavo pri kmetijskih proizvodih zunaj področja uporabe sedanje Uredbe ogrožena verodostojnost izraza „ekološko“, ki se uporablja za živila. Poleg tega je treba opozoriti, da bi bila za sistematično vključitev nekmetijskih proizvodov potrebna bistvena sprememba Uredbe.

Zakonodaja Unije o tekstilu ne določa postopkov pridelave, ampak imena za vlakna in označevanje[8]. Ta zakonodaja je bila nedavno revidirana[9], da bi se poenostavil in izboljšal zakonodajni okvir v tem sektorju. V okviru prostovoljnega sistema za podeljevanje znaka EU za okolje[10] so bila določena merila za tekstilne izdelke[11]. V skladu s to shemo je za bombaž dovoljena uporaba poimenovanja „ekološko pridelan bombaž“, če je vsaj 95 % izdelka iz ekološko pridelanega bombaža.

Surovine kmetijskega izvora, kot so rastlinska olja in rastlinski izvlečki, se pogosto uporabljajo v kozmetiki. Zakonodaja Unije o kozmetiki določa uporabo navedb na kozmetičnih izdelkih[12]. Pripravljajo se skupna merila za vse vrste navedb, ki se uporabljajo za kozmetične izdelke, vključno z navedbo „naravno in ekološko pridelano“[13].

Komisija meni, da bi bilo morda dobro preučiti možnosti, ki jih zakonodaja Unije nudi za razširitev zaščite uporabe izraza „ekološko“ na tekstil in kozmetiko.

---

7 Ti proizvodi so navedeni v členu 1(2) Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 z dne 28. junija 2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov (UL L 189, 20.7.2007, str. 1).

8 Direktiva 2008/121/ES.

9 Uredba (ES) št. 1007/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o imenih tekstilnih vlaken in s tem povezanim etiketiranjem in označevanjem surovinske sestave tekstilnih izdelkov.

10 Uredba (ES) št. 66/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o znaku EU za okolje.

11 Odločba Komisije z dne 9. julija 2009 (2009/567/ES).

12 Člen 20 Uredbe Sveta (ES) št. 1223/2009 (UL L 342, 22.12.2009).

13 ISO/NP 16128.

3. PREPOVED UPORABE GSO PRI EKOLOŠKI PRIDELAVI

Eno od splošnih načel ekološke pridelave iz Uredbe je prepoved uporabe:

- gensko spremenjenih organizmov ali GSO[14],
- proizvodov, pridobljenih iz GSO[15], ali
- proizvodov, pridobljenih z GSO[16].

Ti proizvodi se štejejo za nezdružljive s pojmovanjem ekološke pridelave in predstavo potrošnikov o ekoloških proizvodih.

To v praksi pomeni, da se GSO in proizvodi, pridobljeni iz ali z GSO, v ekološki pridelavi ne uporabljajo kot hrana, krma, predelovalni pripomočki, fitofarmacevtska sredstva, gnojila, dodatki za izboljšanje tal, semena, vegetativni razmnoževalni material, mikroorganizmi ali živali. Dovoljena je le ena izjema, in sicer pri zdravilih za uporabo v veterinarski medicini (cepiva in drugo).

Ker pa ekološki sistemi pridelave niso ločeni od običajne pridelovalne verige, majhne in naključne prisotnosti gensko spremenjenih pridelkov pri sistemih kmetovanja, ki ne vključujejo gensko spremenjenih pridelkov, kot je ekološko kmetovanje, med gojenjem, žetvijo, prevozom, shranjevanjem in predelavo ni mogoče v celoti izključiti. Viri morebitnih primesi GSO so nečistoče v semenu, navzkrižno opraševanje, samosevci ter metode žetve in shranjevanja. Dodaten možen vir so živilski in krmni dodatki, ki so običajno pridobljeni iz ali z GSO.

Prejšnja Uredba (EGS) št. 2092/91[17] je vsebovala enake prepovedi glede GSO, vendar v njej ni bilo obravnavano vprašanje nenamerne prisotnosti sledov GSO. Ker posebnih pravil ni bilo, so torej horizontalna pravila iz uredbe EU o gensko spremenjenih živilih in krmi[18] veljala tudi za proizvode, ki se uporabljajo pri ekološkem kmetovanju. Navedena uredba določa, da je mejna vrednost za splošno označevanje pri naključni ali tehnično neizogibni prisotnosti GSO ali proizvodov iz GSO 0,9 %[19].

---

14 „Gensko spremenjeni organizmi (GSO)“ so opredeljeni v Direktivi 2001/18/ES.
Primer: rastline in semena iz gensko spremenjene soje in koruze.

15 „Pridelano iz GSO“ pomeni delno ali v celoti pridobljeno iz GSO, vendar ne vsebuje GSO in iz njih ni sestavljeno (člen 2(u)).

Primeri: olje, škrob ali beljakovine iz gensko spremenjene soje ali koruze, ki ne vsebuje gensko spremenjene DNK.

16 „Pridelano z GSO“ pomeni pridobljeno z uporabo GSO kot zadnjim živim organizmom v postopku pridelave, vendar ne vsebuje GSO in iz njih ni sestavljeno (člen 2(v)).
Primeri: hrana in krmni dodatki (zlasti vitamini in aminokisline) ter pomožna tehnološka sredstva (zlasti encimi), pridobljeni iz gensko spremenjenih mikroorganizmov (kot so bakterije in glive.

17 Uredba Sveta (EGS) št. 2092/91 z dne 24. junija 1991 o ekološki pridelavi kmetijskih proizvodov in označevanju tovrstno pridelanih kmetijskih proizvodov in živil.

18 Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (UL L 268, 18.10.2003, str. 1–23, člen 12(2)).

19 Mejna vrednost za semena ni določena.

V tem smislu je v Uredbi pojasnjeno, da se uporabljajo splošna pravila o neizogibni prisotnosti GSO. Poleg tega Uredba v členu 9(3) uvaja posebne določbe o odgovornosti izvajalcev dejavnosti v ekološkem sektorju, da se prepreči prisotnost GSO v ekoloških proizvodih. Vodilni načeli sta, da mora biti stopnja naključne prisotnosti GSO v ekoloških proizvodih čim nižja, kot je določeno v uvodni izjavi 10, in da je treba hkrati preprečiti neupravičene omejitve in dodatno obremenitev izvajalcev dejavnosti v ekološkem sektorju.

3.1. Splošne izkušnje s prepovedjo uporabe GSO

Na podlagi odgovorov na zgoraj navedeni vprašalnik se zdi, da države članice niso imele večjih težav s kontrolo nadzornega sistema o prepovedi uporabe GSO. Vendar je bila krma izpostavljena kot proizvod, pri katerem obstaja tveganje za naključno prisotnost GSO. Nekatere zelo nizke vsebnosti dovoljenih GSO, ki so bile nižje od 0,1 %, so bile ugotovljene pri soji in koruzi. Izvajalci si zelo prizadevajo, da bi preprečili naključno prisotnost GSO v ekoloških proizvodih, in sprejemajo skupne pobude v zvezi s tem. Stroške teh preventivnih ukrepov krijejo sami.

V nekaterih državah članicah so bila razvita posebna orodja za analizo in obvladovanje tveganja, s katerimi se zagotavlja sistematičen pristop k odločanju o dodatnem vzorčenju in nadzornih obiskih. Komisija bo spremljala razvoj teh orodij in po potrebi predlagala njihovo uporabo v vsej EU.

Kar zadeva soobstoj, je bilo v poročilu, ki ga je Komisija leta 2009 predložila Svetu in Evropskemu parlamentu o soobstoju gensko spremenjenih pridelkov s konvencionalnim in ekološkim kmetovanjem[20], ugotovljeno, da gensko spremenjeni pridelki niso povzročili znatne škode za obstoječe kmetovanje z gensko nespremenjenimi pridelki. Poleg tega je Komisija 13. julija 2010 izdala priporočilo o smernicah za razvoj nacionalnih ukrepov soobstoja za preprečevanje nenamerne prisotnosti GSO v konvencionalnih in ekoloških pridelkih[21], v katerem je ugotovljeno, da je lahko morebitna izguba dohodka za proizvajalce posameznih kmetijskih proizvodov, kot so ekološki proizvodi, posledica prisotnosti sledi GSO tudi pri stopnji, nižji od mejne vrednosti za označevanje, ki je v zakonodaji EU določena pri 0,9 %. V priporočilu je tudi ugotovljeno, da ima primes GSO posebne posledice za pridelovalce posameznih proizvodov, kot so ekološki kmetje, in vpliva tudi na končnega potrošnika, ker je taka proizvodnja pogosto dražja, saj je za zagotovitev s tem povezane cenovne premije potrebno doslednejše prizadevanje za ločevanje, da se prepreči prisotnost GSO. V tem smislu je Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložila predlog uredbe, ki bi po sprejetju državam članicam omogočala omejitev ali prepoved gojenja GSO na njihovem ozemlju[22].

Nedavno je Sodišče Evropske unije v združenih zadevah Monsanto od C-58/10 do C-68 pojasnilo razlago Uredbe (ES) št. 1829/2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi, pri čemer je navedlo, da lahko država članica zaščitne ukrepe za obstoječe proizvode, ki so bili že

---

[20] COM(2009) 153 konč. z dne 2. aprila 2009 – Poročilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o soobstoju gensko spremenjenih pridelkov s konvencionalnim in ekološkim kmetijstvom. http://ec.europa.eu/agriculture/gmo/coexistence/index_en.htm.

[21] Priporočilo Komisije 2010/C/200/01, UL C 200, 22.7.2010, str. 1. http://ecob.jrc.ec.europa.eu/documents/CoexRecommendation.pdf.

[22] COM(2010) 375 konč. z dne 13. julija 2010 – Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2001/18/ES glede možnosti držav članic, da omejijo ali prepovejo gojenje GSO na svojem ozemlju.

odobreni v skladu z Direktivo 2001/18/ES, sprejme le v skladu s členom 34 navedene uredbe. Poleg tega je Sodišče (zadeva 442-09) pojasnilo Uredbo (ES) št. 1829/2003 v zvezi s prisotnostjo cvetnega prahu gensko spremenjenih rastlin v medu. Komisija skupaj z državami članicami preučuje to sodbo in njene vplive, vključno s soobstojem.

3.2. Razpoložljivost proizvodov, ki niso pridobljeni z GSO

Vitamini, encimi in aminokisline, ki se uporabljajo pri živilski predelavi, so zdaj zelo pogosto pridobljeni z gensko spremenjenimi mikroorganizmi in jih zato ni mogoče uporabiti pri ekološki pridelavi.

V Uredbi je v okviru pravil pridelave v izjemnih primerih predvidena možnost, da Komisija odobri izjeme od prepovedi uporabe proizvodov, pridobljenih z GSO, če je potrebna uporaba živilskih in krmnih dodatkov ter drugih snovi, ki so na trgu na voljo le v obliki snovi, pridelanih z GSO, . Komisija do zdaj še ni odobrila nobene take izjeme.

Vendar se redno poroča, da so nekatere snovi, kot sta vitamina B2 (riboflavin) in B12 (kobalamin) ter encima himozin (za proizvodnjo sira) in fitaza (za krmo), na voljo le, če so pridobljene z GSO. Zato bo Komisija te razmere natančno spremljala in po potrebi predlagala ustrezne ukrepe.

3.3. Izjava prodajalca

Izvajalci dejavnosti v ekološkem sektorju se morajo pri nakupu surovin, ki jih potrebujejo pri proizvodnih procesih, prepričati, da te surovine niso GSO ali proizvodi, pridobljeni iz ali z GSO. Uredba v členu 9(2) določa, da se lahko izvajalci zanesejo na označbe, s katerimi je opremljen proizvod, ali na kateri koli drug spremni dokument, pritrjen ali priložen v skladu z Direktivo 2001/18/ES[23], Uredbo (ES) št. 1829/2003[24] ali Uredbo (ES) št. 1830/2003[25], razen če ne razpolagajo z informacijami, da označevanje zadevnih proizvodov ni v skladu s temi uredbami, na primer če je presežena mejna vrednost za označevanje, tj. 0,9 % naključne prisotnosti GSO.

Proizvodi, pridobljeni z GSO, in proizvodi, pridobljeni iz GSO, ki niso živila ali krma, niso zajeti v zakonodajo o GSO, zato zanje ne veljajo obveznosti v zvezi z označevanjem in sledljivostjo. Zato Uredba v členu 9(3) določa, da mora izvajalec dejavnosti v ekološkem sektorju v takem primeru zahtevati potrditev ali izjavo prodajalca[26], ki jo podpiše dobavitelj proizvodov. Prodajalec mora v tem dokumentu izjaviti, da njegov proizvod ni bil pridobljen iz ali z GSO.

---

[23] Direktiva 2001/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. marca 2001 o namernem sproščanju gensko spremenjenih organizmov v okolje in razveljavitvi Direktive Sveta 90/220/EGS (UL L 106, 17.4.2001, str. 1–39).

[24] Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (UL L 268, 18.10.2003, str. 1–23).

[25] Uredba (ES) št. 1830/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, proizvedenih iz gensko spremenjenih organizmov, ter o spremembi Direktive 2001/18/ES (UL L 268, 18.10.2003, str. 24–28).

[26] Vzorec izjave je omenjen v členu 69 Uredbe (ES) št. 889/2008 in vključen v Prilogo XIII k navedeni uredbi.

Izjava prodajalca pomeni pravno veljavno zavezo dobavitelja. Vendar zainteresirane strani opozarjajo, da veliko podjetij pomena te izjave ne razume v celoti, da je ne želijo uporabljati ali pa, nasprotno, da tako izjavo zlahka podpišejo. Nekatere države članice tudi navajajo, da imajo zaradi tehničnih in analitičnih omejitev težave pri preverjanju zanesljivosti izjave.

Zato Komisija meni, da zanesljivost in učinkovitost izjave prodajalca vzbujata pomisleke in da je potrebna dodatna preučitev.

3.4. Izvedljivost dovoljenih posebnih mejnih vrednosti (pri naključni ali tehnično neizogibni prisotnosti GSO) in njihov vpliv na ekološki sektor

Skoraj vse države članice in večina zainteresiranih strani so v odgovorih na zgoraj navedeni vprašalnik navedle, da po njihovem mnenju sedanji zakonodajni okvir zagotavlja zadostna jamstva v zvezi s prepovedjo GSO v sistemu ekološke pridelave. Poleg tega ta okvir zagotavlja, da proizvodi, ki se tržijo brez navedb o GSO na oznaki, vsebujejo le naključne in neizogibne ravni GSO, ki so nižje od 0,9 %. Nekaj držav članic je v zvezi z ravnjo zaznavanja navedlo, da bi se morala meja količinske določitve pri posebni mejni vrednosti za proizvode, ki se uporabljajo pri ekološki pridelavi, zvišati z 0,1 %[27] na 0,3 %.

V približno petih državah članicah so vzpostavljeni zasebni sistemi potrjevanja za naključno ali tehnično neizogibno prisotnost GSO v ekoloških proizvodih, ki je nižja od splošne ravni, 0,9 %.. Tak nadzor je osredotočen na sojo, koruzo, repično seme, riž in lan.

Ugotoviti je mogoče, da večina sodelujočih meni, da bi bilo treba pri naključni prisotnosti GSO v ekoloških proizvodih ohraniti mejno vrednost 0,9 %. Posebna mejna vrednost bi pomenila večjo zapletenost in stroške za pridelovalce in potrošnike.

4. DELOVANJE NOTRANJEGA TRGA IN NADZORNEGA SISTEMA

Novost v Uredbi, ki bi lahko vplivala na delovanje notranjega trga, je obvezna uporaba logotipa EU na vseh ekoloških proizvodih[28], pridelanih v EU, ki se uporablja od 1. julija 2010, pri čemer je določeno prehodno obdobje, ki se konča 30. junija 2012. Čeprav bi lahko trdili, da je bila uvedba tega logotipa dokaj uspešna, ker se vedno pogosteje uporablja na različnih proizvodih, njegovega vpliva na tej stopnji ni mogoče oceniti.

Države članice navajajo, da nadzorni sistem, ki se je uporabljal leta 2009 in 2010, ni povzročil večjih težav v zvezi z nemotenim delovanjem notranjega trga za ekološke proizvode. Kljub temu je več držav članic in zainteresiranih strani opozorilo, da bi bilo treba glede na različno branje in razlago zakonodaje EU uskladiti in včasih tudi poenostaviti dejansko izvajanje pravil o ekološki pridelavi v Uniji. Leta 2010 je bilo v EU 199 nadzornih organov in izvajalcev nadzora, pristojnih za sistem nadzora nad ekološkim kmetovanjem.

Da bi se izboljšala preglednost, je Komisija sprejela Uredbo (EU) št. 426/2011[29], v skladu s katero morajo države članice od 1. januarja 2013 pripraviti javno dostopen posodobljen seznam izvajalcev. Komisija v zvezi s kršitvami in nepravilnostmi meni, da so v takih

---

27 Trenutno je 0,1 % najnižja raven, pri kateri je mogoče zanesljivo količinsko določiti prisotnost GSO.

28 Uvedena z Uredbo Komisije (EU) št. 271/2010, UL L 84, 31.3.2010.

29 UL L 113, 3.5.2011, str. 1.

primerih mogoče izboljšave v zvezi z izmenjavo podatkov, zlasti kar zadeva pravočasnost in popolnost obvestil, čeprav države članice običajno sprejmejo ustrezne ukrepe.

Države članice in zainteresirane strani so izrazile zanimanje za skupinska potrdila za majhne ekološke pridelovalce, ki med seboj tesno sodelujejo znotraj Unije, ker bi to omogočilo lažje dajanje njihovih proizvodov na trg. Vendar so vsi sodelujoči poudarili, da je treba pri teh potrdilih zagotoviti ohranjanje ali izboljšanje zanesljivosti in učinkovitosti nadzora.

Komisija priznava, da je mogoče nadzorni sistem dodatno izboljšati, zato si bo skupaj z državami članicami še naprej prizadevala, da bo to dosegla. Glede na to, da je Računsko sodišče nedavno opravilo revizijo v zvezi z ekološko pridelavo in označevanjem ekoloških proizvodov, pri čemer se pričakuje, da bo poročilo o tem objavljeno na začetku leta 2012, bo Komisija pri delu na tem področju upoštevala tudi ugotovitve te revizije. Službe Komisije in države članice si prizadevajo, da bi dosegle skupno razumevanje vseh elementov nadzornega sistema, zlasti povezave med posebno zakonodajo o ekološki pridelavi in splošno zakonodajo o izvajanju uradnega nadzora nad živili in krmo iz Uredbe (ES) št. 882/2004[30], ter dejavnejši nadzor pristojnih organov v državah članicah in v priznanih tretjih državah, vključno z revizijami, ki jih opravlja Urad za prehrano in veterinarstvo. Če nadzorni sistemi ne bodo skladni z zakonodajo EU, bo Komisija brez oklevanja sprožila postopek za ugotavljanje kršitev.

5. UPORABA UVOZNEGA REŽIMA

EU je z ZDA vodilni trg za ekološke proizvode, ki je zanimiv za izvoz iz številnih tretjih držav, saj skupaj prodata približno 95 % vseh ekoloških proizvodov na svetu. Uredba vključuje določbe in usklajene postopke, v skladu s katerimi je mogoče ekološke proizvode na trg EU uvažati na dva načina: v skladu z zakonodajo EU o ekološki pridelavi ali na podlagi obstoja enakovrednih standardov in nadzornih sistemov.

Poleg tega uvoznega režima uvoz enakovrednih ekoloških proizvodov v EU lahko temelji na uvoznih dovoljenjih[31], ki jih odobrijo pristojni organi držav članic za vsako pošiljko posebej in za omejen čas. Ta možnost je prehodna in bo postopno odpravljena[32].

5.1. Uvoz na podlagi režima enakovrednosti

„Enakovreden“ v zvezi z različnimi postopki ali ukrepi pomeni, da je mogoče z uporabo pravil, ki zagotavljajo isto raven skladnosti, izpolniti enake cilje in načela[33]. Sporazumi o enakovrednosti lahko spodbujajo razvoj standardov in nadzora, prilagojenih lokalnim pogojem. Spodbuja jih Svetovna trgovinska organizacija.

---

30 Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (UL L 191, 30.4.2004, str. 1–141).

31 Države članice so leta 2009 odobrile 2 440 dovoljenj, leta 2010 pa 3 754 dovoljenj.

32 Člen 19 Uredbe Komisije (ES) št. 1235/2008.

33 Uredba (ES) št. 834/2007, člen 2(x).

Posebne smernice Codex Alimentarius[34] o ekoloških živilih so mednarodna referenčna točka, namenjena omogočanju usklajevanja zahtev za ekološke proizvode po svetu.

5.1.1. Priznanje tretjih držav, ki zagotavljajo enakovredna jamstva

Na seznamu priznanih tretjih držav je bilo ob pripravi tega poročila enajst držav. Dodatnih 17 vlog še ni bilo obravnavanih. Postopek priznavanja se začne z uradno vlogo, ki jo nacionalni organi predložijo Komisiji. Ta vloga vključuje natančno oceno standardov in nadzornega sistema za ekološke proizvode v tretji državi, da se določi, ali so ti standardi in nadzorni sistem enakovredni standardom in sistemu v EU. Za pripravo te ocene so potrebna znatna sredstva. Dovoljena so manjša odstopanja, vendar lahko preveč različna pravila omejujejo uvoz. Dokazati je treba, da so nadzorni ukrepi enako učinkoviti kot v EU. Poleg tega Komisija redno izvaja preverjanja na kraju samem in pregleduje seznam priznanih tretjih držav.

Komisija meni, da bo po uspešnem zaključku priprave prvotne ocene ta seznam tretjih držav pomenil najbolj stabilen in zanesljiv pristop k uvozu ekoloških proizvodov ter da bo prispeval k spodbujanju držav v razvoju, da bodo začele oblikovati svoja pravila in nadzorni sistem. Komisija namerava nadaljevati z obravnavo nerešenih vlog in morebitnih novih vlog, s čimer želi spodbujati pojem enakovrednosti na svetovni ravni.

Glede na čas, ki je bil potreben za pripravo dosedanjih ocen , je jasno, da je ta naloga zapletena in da so zanjo potrebni izpopolnjene strokovne izkušnje in znanje. Čeprav lahko Komisija države članice soporočevalke pozove, da ji pomagajo pri pripravi ocen in izvedbi obiskov na kraju samem, to ni dovolj za zagotovitev zadostnih sredstev, potrebnih za izvedbo celotnega postopka in za naknadno spremljanje seznama. Komisija bo preučila nadaljnjo poenostavitev uporabljenih postopkov, pri čemer lahko predlaga načine za poenostavitev in okrepitev nadzora. Medtem bo Komisija okrepila svoje prizadevanje za obravnavo nerešenih vlog. Poudariti je treba, da to ne vpliva na uvoz iz zadevnih tretjih držav, ker se zdaj tak uvoz izvaja na podlagi uvoznih dovoljenj, ki jih odobrijo države članice (glej zgoraj), v prihodnosti pa bo tak uvoz mogoč na podlagi priznanja, podeljenega nadzornim organom in izvajalcem nadzora v tretjih državah, kot je opisano v nadaljevanju.

5.1.2. Priznanje nadzornih organov in izvajalcev nadzora, ki zagotavljajo enakovredna jamstva

Komisija je v zvezi z uvozom ekoloških proizvodov iz tretjih držav, ki niso priznane, začela priznavati enakovrednost nadzornih organov, pri čemer vloge odpira od leta 2008. Komisija je do prvega roka, tj. 31. oktober 2009, prejela 73 vlog, ki so jih predložili nadzorni organi in izvajalci nadzora z vsega sveta. Komisija je ocenila tehnično dokumentacijo, ki so jo pripravili vlagatelji; v večini primerov je morala vlagatelje zaprositi za dodatne informacije, zaradi česar je bil postopek daljši. Prvi seznam priznanih izvajalcev nadzora, ki ga je sprejela Komisija[35], se bo redno posodabljal. Uporabljal se bo od 1. julija 2012.

Komisija meni, da bi lahko seznam nadzornih organov in izvajalcev nadzora pomenil zanesljiv pristop k uvozu, če bo zagotovljen zadosten nadzor, da se bo omogočilo pravilno

---

[34] Codex CAC/GL 32 – 1999 Smernice za pridelavo, predelavo, označevanje in trženje ekološko pridelanih živil.

[35] Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1267/2011 z dne 6. decembra 2011, UL L 324, 7.12.2011, str. 9.

delovanje režima. Medtem ko so pristojni organi držav članic odgovorni za nadzor vseh uvoženih ekoloških proizvodov od njihove sprostitve v prost promet na ozemlju EU, je bistveno, da se Komisija pravočasno odzove na morebitne pomanjkljivosti pri delovanju izvajalca nadzora s seznama, pri čemer takega izvajalca umakne s seznama, če zahteve niso več izpolnjene.

Ker je ta režim nov in se še ne uporablja, na tej stopnji ni mogoče oblikovati nobene ugotovitve. Vendar je na podlagi izkušenj v zvezi z delovanjem Uredbe jasno, da bosta izvajanje tega dela uvoznega režima in zagotavljanje ustreznega nadzora pomenila znatno dodatno delovno obremenitev za Komisijo.

V zvezi z nadzorom uvoznega režima na splošno je treba preučiti izvedljivost uporabe previdnostnih ukrepov s strani Komisije, da se bo omogočilo učinkovitejše spopadanje z znanimi ali novimi tveganji, pri čemer se bodo upoštevali ukrepi, določeni z Uredbo samo in z drugimi predpisi evropske zakonodaje, ki se uporablja za nadzor[36].

5.2. Uvoz na podlagi režima skladnosti

V skladu z režimom skladnosti morajo izvajalci zunaj EU izpolnjevati vse zahteve zakonodaje EU, vključno z vsemi podrobnimi pravili v zvezi s pridelavo in označevanjem. V nasprotju z režimom enakovrednosti morajo biti pri tem režimu upoštevana pravila popolnoma enaka in ne le enakovredna pravilom, ki se uporabljajo v EU. Izvajalec mora biti predmet nadzora s strani nadzornega organa ali izvajalca nadzora, ki ga za namene skladnosti prizna Komisija.

Režim skladnosti se še ni začel izvajati. Komisija je določila, da ji morajo nadzorni organi in izvajalci nadzora prve vloge predložiti do 31. oktobra 2014, kar pomeni, da je zagotovila dovolj časa za razvoj režima enakovrednosti.

Na podlagi dosedanjih izkušenj je vprašljivo, ali se bo z režimom skladnosti zagotovil boljši dostop do trga EU in omogočile dodatne koristi za trgovinske partnerje EU kot pri režimu enakovrednosti. Poleg tega ta režim ne bo zagotovil znatnih koristi za potrošnike v zvezi z ustreznimi uvoženimi ekološkimi proizvodi, ki jih na trgu ni mogoče razlikovati. Sistem v primerjavi s sistemom enakovrednosti pomeni tudi dodatno upravno delovno obremenitev, brez kakršnih koli dodatnih koristi. Zato se bo Komisija raje osredotočila na enakovrednost kot na skladnost, katere uporabnost in učinkovitost je treba ponovno preučiti skupaj s trgovinskimi partnerji ob upoštevanju sedanjih in prihodnjih dejavnosti trgovine z ekološkimi proizvodi.

5.3. Potrdilo o kontrolnem pregledu

Pri sprostitvi pošiljke ekoloških proizvodov v prost promet v EU v skladu z režimom enakovrednosti je treba predložiti izvirno potrdilo o kontrolnem pregledu, ki ga izda nadzorni organ ali izvajalec nadzora, ki ga nadzira priznana tretja država ali Komisija ali pristojni organ države članice (v skladu z režimom uvoznih dovoljenj). Ob uvozu v EU se preveri, ali je pošiljka skladna z informacijami iz potrdila o kontrolnem pregledu, zlasti z oznakami in številkami serij, ki se uporabljajo za označevanje ekoloških proizvodov, pri čemer to potrdilo

---

[36] Uredba (ES) št. 882/2004 in Uredba Komisije (ES) št. 669/2009 z dne 24. julija 2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostrenega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora ter spremembi Odločbe 2006/504/ES (UL L 194, 25.7.2009, str. 11–21).

potrdi carinski organ. Potrdilo o kontrolnem pregledu je torej ključni element pri sledljivosti posamezne serije ekoloških proizvodov od proizvajalca tretje države do uvoznika EU, pri čemer je mogoče na podlagi te sledljivosti spremljati nadaljnjo distribucijo proizvoda v EU, če je proizvod treba umakniti s trga.

Izvajalci menijo, da je obveznost predložitve izvirnega potrdila o kontrolnem pregledu obremenjujoča zaradi morebitnih zamud, ki bi nastale zaradi časa, potrebnega za predložitev izvirnega potrdila, in pozivajo, naj se omogoči predložitev elektronskih potrdil o kontrolnem pregledu. Nekatere države članice, ki opravljajo carinske formalnosti za velik del celotnega uvoza v EU, so izrazile zanimanje za preučitev izvedljivosti uporabe elektronskih potrdil, ki bi bila prek varne zbirke podatkov za kontrolo, carinjenje in nadzor na voljo organom držav članic in Komisiji. Komisija namerava preučiti izvedljivost uvedbe takega sistema, s katerim bi se lahko zagotovil hitrejši postopek carinjenja za izvajalce, Komisiji pa bi se zagotovili ključni podatki o uvoznih transakcijah, ki jih lahko uporabi pri nadzoru nad izvajalci nadzora v tretjih državah. Pomembno je, da bi se v primeru kršitev s takim sistemom omogočil tudi hiter odziv držav članic z blokiranjem neskladnih proizvodov.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

V tem poročilu so obravnavane omejene izkušnje z uporabo Uredbe od leta 2009, na podlagi katerih Komisija ugotavlja naslednje:

(a) Trenutno ni nobene objektivne potrebe po razširitvi področja uporabe Uredbe na obrate javne prehrane. Pri ekološkem označevanju tekstila in kozmetike bi se lahko ustrezno varstvo potrošnikov in interesov proizvajalcev zagotovilo z drugimi instrumenti. Namesto razširitve področja uporabe na več proizvodov in sektorjev se priporoča poglobitev regulativnih in nadzornih vidikov za kmetijske proizvode.

(b) Medtem ko je trenutno uporaba GSO pri ekološki pridelavi prepovedana, je treba ponovno preučiti izjave prodajalca in spremljati razpoložljivost različice nekaterih proizvodov, ki ne vsebujejo GSO. Preventivni in usklajeni ukrepi imajo prednost pred posebno mejno vrednostjo za GSO pri ekoloških proizvodih, ki v sedanjih okoliščinah ni upravičena. V zvezi s soobstojem so bila dodatna navodila državam članicam zagotovljena 13. julija 2010, ko je Komisija izdala priporočilo o smernicah za razvoj nacionalnih ukrepov soobstoja za preprečevanje nenamerne prisotnosti GSO v konvencionalnih in ekoloških pridelkih. Kljub temu je treba analizirati nedavni razvoj.

(c) Nadzorni sistem je v večini primerov prilagojen delovanju notranjega trga, vendar se v zvezi z njegovo uporabo še vedno kažejo nekatere pomanjkljivosti. Dodatno si je treba prizadevati za povečanje učinkovitosti tega sistema.

Medtem ko je bil dosežen napredek pri izvajanju novega uvoznega režima, ki temelji na enakovrednosti, je zaželena določena poenostavitev, vprašljiva pa je tudi uporabnost začetka uporabe režima skladnosti.

Komisija meni, da je v tem poročilu še prezgodaj za dodajanje predlogov za spremembo Uredbe, zlasti ker se ustrezen predlog za njeno uskladitev z Lizbonsko pogodbo[37] še obravnava v Parlamentu in Svetu. Komisija namerava s tem poročilom zagotoviti dejanske elemente, na podlagi katerih se bo odvijala konstruktivna razprava o uredbi o ekološkem kmetovanju. Komisija lahko na podlagi te razprave naknadno predlaga zakonodajne predloge.

Da bi bila taka razprava čim bolj konstruktivna in da bi se omogočila vključenost državljanov, Komisija meni, da so teme, kot so poenostavitev zakonodajnega okvira – pri čemer bi se hkrati zagotovilo, da standardi ne bodo postali bolj ohlapni – soobstoj gensko spremenjenih pridelkov zlasti z ekološkim kmetovanjem ter izboljšanje nazornega sistema in režima enakovrednosti pri trgovini z ekološkimi proizvodi ključna vprašanja za prihodnje razmisleke o ekološkem kmetovanju.

Komisija poziva Evropski parlament in Svet, naj razpravljata o vprašanjih, izpostavljenih v tem poročilu, druge zainteresirane strani pa prosi za povratne informacije.

---

[37] COM(2010) 759 konč. z dne 17. decembra 2010.

PRILOGA

Predlogi vprašanj, ki jih je treba obravnavati v okviru razprave v zvezi s poročilom Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o uporabi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov:

1. Ali bi bilo mogoče zakonodajni okvir poenostaviti in hkrati preprečiti ohlapnost standardov, ter na kakšen način?

2. Katere ukrepe bi bilo treba sprejeti, da se zagotovi spoštovanje soobstoja in omogoči, da lahko kmetje, ki se odločijo za ta sektor, izpolnjujejo standarde ekološke pridelave?

3. Ali je treba preučiti sedanje standarde pridelave in sprejeti strožja pravila, na primer v zvezi z razpoložljivostjo ekološko vzrejenih mladih živali, ekološke krme in semen ter drugih elementov? Če jih je treba, kaj bi predlagali kmetom ali regijam, ki ne morejo izpolnjevati teh novih pogojev? Ali bi bila regionalizirana prilagodljivost združljiva s pogoji poštene konkurence? Ali bi bil nadzor izvedljiv?

4. Nadzor temelji na fizičnih pregledih vseh izvajalcev v verigi preskrbe s hrano, ki se izvajajo vsaj enkrat letno. Izvajalci morajo imeti potrdilo, ki ga izdajo neodvisni izdajatelji potrdil. Kako bi bilo mogoče izboljšati nadzorni sistem?

5. Komisija v skladu z evropskim akcijskim načrtom[38] spodbuja enakovrednost pri trgovini z ekološkimi proizvodi, pri čemer priznava tretje države ali izvajalce nadzora. Ali bi morala biti enakovrednost edinstveni koncept trgovine z ekološkimi proizvodi? Poleg tega je Komisija v zadnjih letih dosegla vzajemno priznavanje v tretjih državah, ki so priznane kot enakovredne s strani EU. Ali bi bilo treba ta pristop izboljšati, da bi se bolje zaščitili ofenzivni interesi EU?

---

[38] COM(2004) 415 konč. z dne 10. junija 2004, sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom Evropski akcijski načrt za ekološko hrano in kmetijstvo.